

AIDAI

„Aidai“ yra dviejų laidų lietuvių kultūrinis ir informacinis leidinys. „Aidų“ žurnalas išeina kas dvi savaitės; „Aidų Dienos Informacija“ — kiekviena diena, išskyrus šventadienius, prieš piet.

„Aidus“ leidžia — Spaudos Darbuotojų Kolektyvas. Vyr. Redaktorius — Dr. V. Bieliauskas. Dienos informacijos redaktoriai: Jonas Pauperas ir Balys Vyliu-
das. Adresas: München 27, Lamontstr. 21.

D I E N O S I N F O R M A C I J A
Münchenis, 1941 m. V. 18 d. (III metai) Nr. 114 (151)

Amerikos Lietuvių Kongreso Po- litinės deklaracijos

(Rezoliucijų, tęsinys)

b) Lietuvių pasiskelbė nepriklausoma valstybe 1918 m. vasario 16 d., nelygioje kovoje, heroiskai kovoje su kai kuriais grobuoniškais Lietu-
vos kaimynais; tautai laimėjo; visue-
tiniu, tiesioginiu, laisvu, slaptu bal-
savimu 1920 m. balandžio mėn. išrink-
tas Steigiamasis Seimas, remdamasis
proporcingu atstovavimu, paruošė pri-
ėmimą, demokratišką, vokiečių ir
krikščionišką pagrindais ir libe-
rališkai-tautinių administracijos
tradicijų ir konstitucijų.

c) Buvo pasiektas stabėtina demok-
ratinio valdymosi pabanga; tvirtai
tarptautiniuose santykiuose buvo lū-
kamsi sveikos išmintis, tiesos ir
istatymų nustatytos tvarkos; bendra-
darbiata Tautų Sąjungos sukurtose
taikos organizacijose ir kruopščiai
laikytasi iš Lietuvos respublikos pu-
sės šiu tarptautinių įsipareigojimų
1918-1940 m. laikotarpyje.

g) Grasydamas jėgos persvarą ir su-
siterusi su nacių Vokietijos karo nu-
sikalčiai, dabar teisiamas Tarptau-
tinio tribunolo Nurnberge, Sovietų
Sąjunga 1939 m. spalio 10 d. primetė
„tarptautinio pagalbos paktą“, pagal ku-
rį Lietuva sutiko duoti Sovietų S-
jungai, karinės bazės strateginėse
Lietuvos vietose už iškilmingą Rusi-
jos garantiją, gerbti Lietuvos nepri-
klausomybę ir nesikišti į krašto vi-
daus, politinės, socialinius ir ekono-
minius reikalus.

h) Po to Sovietų Sąjunga sulaužė
visas sutartis — taikos sutartį, ne-
puolimo sutartį, savitarpio pagalbos
paktą ir nepriklausomybės bei nesiki-
šimo į vidaus reikalus garantiją, —
kurios turėjo būti ir dabar turėtų
tarp Sovietų Sąjungos ir suvereninės
Lietuvos respublikos.

i) Sovietai vykdė suvėlės politi-
ką, terorą, grasino ekonomiškai, grobė,
nacionalizavo turtus, masiškai suimi-

nėjo žmones, masiškai žudė ir
masos gyventojų išvežė. Per
vienarius Sovietų okupacijos
metus Lietuvai padaryta neįver-
tinama nuostolių žmonėmis ir
ekonominėmis bei kultūrinėmis
vertybėmis.

j) JAV Valstybės Departamento
1940 m. liepos 23 d. pareiškia-
ma pasmerktą pagalvoti Sovietų
Sąjungos būdą, suktis ir gro-
buoniškai veiksmis sunaikinti
Lietuvos respublikos ir Šiaurini-
ų Baltijos valstybių — Lit-
vos ir Estijos — politinę, nepri-
klausomybę ir teritorinę integ-
ralumą.

k) 1941 m. viso lietuvių tau-
ta sukilo prieš svetimą viešpau-
tavinį ir pvergimą; buvo atsta-
tyta Lietuvos politinė neprikla-
usomybė, provizorinė koalicinė
vyriausybė, kuri, nacių Vokietijai
likvidavę 1941 m.

l) 1941 m. JAV Valstybių Pro-
zidentas ir D. Britanijos minis-
tras pirmininkas pasirašė Atlan-
to Chartą, pabrėždai atstatyti
suverenumą tų tautų, kurios įėj-
jo neteko. Atlanto Charta 1942
m. sausio 1 d. buvo įjungta į
Sąjunginių Tautų deklaraciją,
prie kurios prisidėjo ir Sovietų
Sąjunga.

m) Lietuvių pagrindžio kova
už laisvę per tris vokiečių oku-
pacijos metus ir dabar buvo ir
yra nukreipta prieš nacių ir
sovietų pastangas sunaikinti
Lietuvą kaip suvereninę valsty-
bę ir siekia atstatyti pagrin-
dines žmogaus teises ir poli-
tinę nepriklausomybę, vedan-
čią Vyriausiajam Lietuvos Iš-
laisvinimo Komitetui, kuris
nuo 1941 m. rugpjūčio mėn.
skelbia, tautai, kad lietuvių
kova už sąjungininkų reikal,
ir Lietuvos bei gerą Baltijos
kaimynų išlaisvinimą yra vedan-
ma pilnai pasitinkant Atlanto
Chartos įvykdymu.

n) Dabar Lietuva yra antroje karto Sovietų ginkluotą pajėgumą. Jos manikėninė sovietiška vyriausybė yra palinkusi išimtinai tik Raudonosios Armijos ir NKVD durtuvais, sovietai ir toliau grobia, imperialistai negerbia jų su Lietuva sudarytą taikos, nepuolimo ir draugiškumo sutarčių, nežiūrint, kad Rusija iškilmingai pasirašė Atlanto Chartą, Maskvos deklaraciją ir Jaltos deklaraciją, išsivintoms Europos tautoms.

o) Amerika nepripažįsta Sovietų pastangų sukurti Lietuvai, Latvijos ir Estijos nepriklausomą, Sąjungininkų Kontrolės Tarysomybę, ką yra pareiškęs Valstybės departamentas 1945 m. kov. mėnesį.

b.d.

Iš Užsienių Reikalų ministrų konferencijos

Paryžius. Ketvirtą dieną keturios valandos trukusio posėdyje užsienių reikalų ministrai svarstė Byrneso pasiūlymus. Byrnes pasiūlė sudaryti ypatingą komisiją, Ruhro ir Reino sričių klausimams išnagrinėti. Taip pat jis pasiūlė sudaryti tam tikrą administracinį organą, kuris galėtų Vokietiją administruoti kaip vieną, tik vieną. Konferencijos dalyviai šiais klausimais nepasiekė vieningos nuomonės. Pavyko susitarti tik vienu klausimu, būtent sutarta sudaryti komisiją, kuri visose keturiose zonos prižiūrės vokiečių ruginklavimą. Ministrų pavaduotojai nuo gegužės 27 d. dar kartą pradės svarstyti Italijos sienų klausimą. Tuo ši konferencija ir baigėsi. Užsienių reikalų ministrai vėl susirinks birželio 15 d. posėdžių tęsti.

Keturios didžiosios Valstybės išsiskirstė nesusitarusios

Paryžius (AP). Užsienių reikalų ministrų Konferencija pertraukta iki birželio 15 d. Iš Amerikos Sultonijai patirta, kad paskutiniame posėdyje ministrai priėmė peržiūrėti, Italijos politinę sutartį.

Valstybės sekretorius James F. Byrnes ruošiasi iš Paryžiaus išvykti gegužės 17 d. Drauge su juo išvyks senatoriai Connally ir Vandenbergas su žmonėmis.

Vokietijos taikos sutarties reikalu nesusitarė. Taip pat ministrai nepaskyrė jokios specialios komisijos Vokietijos problemoms studijuoti dar priešaisrenkant Vokietijos taikos konferencijai.

Paskutiniame posėdyje Molotovas pakartojo savo pareiškimą, kad Rusija nori žinoti, kas dedasi Ruhro krėsto, sąlydoms, kad Rusija girdėjusi apie projektą nacionalizuoti Ruhro anglių kasyklas, tačiau negavusi smulkesnių žinių apie tai.

Bovinas vėl atkirto, kad Britų zonos vyriausybės kariuomenės vadai pranešė apie vis, kas yra darysi.

Manoma, kad Iranas paliks savo skundą Sąjungos Taryboje

Vašingtonas (AP). Manoma, kad Rusų-Irano byla vėl įgis dramatinį charakterį, kai pirmadienį ji bus iškelta Sąjungos Taryboje. Diplomatiniai stebėtojai pareiškė, kad priešingai tam, ko buvo laukiama, premjeras Avramos Sultano galės išsakyti, kad likti byla Sąjungos Taryboje dėl didėjančios civilinio karo grėsmės Iranui.

Jeigu Sultano įimsis šio žygio kaip manoma, D. Britanija ir JAV valstybės jį parems ir tuo būdu užsitęs Tarybos narių skilimas, kuris prasidėjo Irano bylai atsikūrus Sąjungos Taryboje.

Irano vyriausybė oficialiai pareiškė pranešimus, kad premjeras Avramos Sultano ketinąs atsistatydinti.

JAV valstybės praso Sovietus paleisti vėdininką

Vašingtonas (AP). JAV valstybės pareiškė Rusijos vyriausybei, nekaltinti chuliginizmo vieno JAV valstybių ambasados Maskvoje tarnautojo ir leisti jam išvykti iš Rusijos. Rusija atsiskyrė JAV valstybių reikalavimą patenkinti. Apie šį įvykį patirta iš Amerikos diplomatinio slugsnių, kurie nurodė, kad atstovybės tarnautojo V. de Kuess naktį pasidūrė.

Tikru diplomatinio incidentu tapo JAV valstybės Departamento atstovybės Maskvoje ir Kremliūse.

- Cunkingas. Kinijos komunistai šiuos Kinijoje ir Mančurijoje pergrupavo su armijas ir pasiuntė pastiprinimas į Peipingo, Tien-cino sritis ir į kitas strategiskai svarbias vietas.

- Hamburgas. Buvusį pasaulio bokso meistrą Max Smeling, kuris teisėms Hamburge nukūdė 3 mėn. kalėti ir sumokėti 10.000 markių baudos. Jis nekreipdamas dėmesio į griežtą išpėjam, tęsė savo namų statybą.

- Vašingtonas. Buv. prezidentas Hooveris, kuris applanke 22 valstybes, prezidentui Trumanui išteiktam tikrą pranešimą. Vien tik Europai iki naujo derliaus turinti importuoti 8,4 mil. tonų jėvų. Pirmiausia Sovietų Sąjungai ir Pietų Amerikos valstybės turėtų prisidėti savo ištekliais.

- Naujorkas. Pranešama, kad Sovietų Sąjungai iš JAV gausianti vieną milijardą dolerių paskolą. Paskola Kinijai vis dar neišspręsta, nes gen. Marshallis dar su tuo nesutinka. Lenkijai skirtoji paskola 20 mil. dolerių nebus išmokėta, nes ji neišlaikė duotų pasižadėjimų. Gen. Marshallis Kinijos vyriausybę spaudžia pirmą kartą įvesti tvarką ir pradėti atstatymą, po to prašyti paskolos.

- Mančehanas. Bavarijos švietimo ministro įsakymu visose Mančehano aukštosiose mokyklose 1945-46 metų žiemos semestras (A) baigsis birželio 28 d. 1946 m. vasaros semestras (B) prasidės liepos 3 d. ir baigsis rugsėjo 27 d. 1946-47 m. žiemos semestras prasidės spalio 22 d.

- Stuttgartas. Nuo gegužės mėn. 27 d. amerikiečių zonoje maisto normos iš 1.275 kol. sumažinamos iki 1.100 kolerijų dienai.

- Berlynas. Amerikiečių zonoje šiuo metu skaitoma 15.451.000 amerikiečių gyventojų ir 400.000 svetimiečių, kurių 370.000 gyvena stovyklose.

- Londonas. Anglija savo zonai Vokietijoje pateis 70.000 tonų miežių ir 70.000 tonų bulvių.

- Mančehanas. Gegužės 25 d. amerikiečių zonos miestai per 20.000 gyventojų ir dilmiesčiai rinkti savivaldybes.

- Maskva. Dėnos pranešimu, rusų prof. Sirainui gavykų gyvų gyvalio

širdį perkelti kitam gyvuliui. Jm pasisekė varlės širdį išpiauti ir prigylyti kitai varlei. Ta varlė su svotima širdimi gyvenusi dar šešis mėnesius.

- Briuselis. Tautinis valonų kongresas pasiūlė Belgijai padalyti į dvi autonomias valstybes - Flandriją ir Valoniją - su bendra sostine Briuseliu.

- Naujasis Delhi. Naujoji Indijos konstitucija numato vieną bendrą vyriausybę visai Indijai. Ši bendroji vyriausybė būtų kompetetinga užsienio politikos, karo gynimo ir susisiekimo reikalais. Atskirų provincijų vyriausybės būtų savarakiškos, išskyrus užsienio politiką, karo gynimo ir susisiekimo sritis. Po 10 bandomojo laiko metų provincijų vyriausybės galėtų pasiūlyti konstitucijos pakeitimus.

- Kairas. Egipto ministras pirmininkas pareiškė, kad Britų delegacija jam pranešusi, jog britų karių pradėjo evaluoti Kairą ir Aleksandriją.

- Vašingtonas. Britų ministras Morrisonas, kalbėdamas Vašingtone per radiją amerikiečių tautai, pareiškė, kad pirmieji pokario metai pavirtę grėsme žmonijai. Bado smėklė sukinėja si prie Reino, Dūnojaus, Gongo ir Jangtės upių. D. Britanija pasiilusi prie buv. karo metu maisto normų.

- Briuselis. Belgų mitinimo ministras pranešė, kad Belgija turi jėvų tik vienai saivitei.

- Vašingtonas. Vienoj kalboje Trumanas pareiškė: „Karas išsivysto žmonių smegenyse. Todėl turime į žmonių smegenis įdiegti taikos norą. Netikrumas, netolerantingumas, itarėjimas ir išanksto sudarytas nusistatymas priveda prie karo. Mūsų civilizacija vis dėlto neišlaikys atominio karo.“

- Vašingtonas. Trumanas pareiškė, kad jis kreipėsis į Staliną, kviesdamas Sovietų Sąjungą savo maisto ištekliais prisidėti prie maisto trūkumo sušvelninimo.

- Haagas. Olandijoje penktadienį renka sav. parlamentą. Į parlamentą bus išrinkta 100 atstovų.

- Leipcigas. Siųmto Leipcigo paroda aplankė 172.000 svečių. Kiekvienas parodos svečias gavo po 24 cigaretes ir butelį alkoholio. Leipcigo paroda visiškai parodo, kaip yra nuturtinga Hitlerio sunaikintoji Vokietija. Prokių bados nepasotinus. Išstatyti tiegi baldai rodė, kad trūksta medžio, klijų ir dažų. Parodoje buvo matyti nauji išrasti įrankiai ir raštiniai baldai iš kartono. Į šią parodą žiūrint politiškai, tenk pasakyti, kad ji buvo panaudota propagandai už naująją socialistų vienybės partiją.

- Naujorkas. Ispanų eksilinės vyriausybės galva Giralis SFO generaliam sekretoriui pateikė memorandumą, kuriame tvirtina, kad Franco režimas gresia pasaulio taikui. Be kitų, ten dar es. 2000 vokiečių valdininkų.

- Tebrišas. Azerbeidžano vyriausybės pirmininkas netrukus paskelbsis pranešimą apie jo vestas derybas su Irano vyriausybe. Jis pranešs Irano Ministrui pirmininkui, kad Azerbeidžanas nenorės atsiskirti nuo Irano.

- Kairas. Egipto karalius Farukas sušauksis visų arabų vadus į konferenciją arabų klausimams apsvaistyti. Konferencijoje busiančios atstovaujamos penkios arabų karalijos ir Sirijos bei Libano respublikos.

- Vašingtonas. Trumano kariniai patarėjai vyks į Londoną su specialiais aptarti britų kariuomenės atitraukimo iš Ramiojo Vandenyno srities.

- Briuselis. Belgų kariniai daliniai, kurie iki šiol mažomis grupėmis šio okupacines pareigas britų zonoje, dabar bus sutraukti į Kolno Bonnos ir Aachenio sritį. Jų skaičius iš 20.000 bus padidintas iki 36.000 karių.

- Londonas. Britų ministras okupatos Vokietijos reikalus Hynlas pareiškė, kad iki šiol išspausdinta 1,5 mil. mokyklinių vadovėlių, o 2 milijonai tebespausdinami.

- Belgradas. Pranešama, kad JAV vyriausybė paprašė Jugoslavijos vyriausybę pakviesti 20 buv. amerikiečių lakūnų liūdytojus gen. Michailovičiaus byloje. Michailovičius, kaip žinoma, kaltinamas bendradarbiavęs su priešu. Amerikiečių lakūnai nori įrodyti, kad Michailovičius juos rėmęs kovoje prieš fašistus. Jugoslavijos ministro pirmininko pavaičiuojamas pareiškė, kad užsienio žurnalistai mielai bus išleisti į teismo posėdžius.

Margasis mūsų gyvenimas

Žurnalistų Sąjungos suvažiavimas

- Gegužės mėn. 11-12 dienomis Han u listuvių stovykloje įvyko Lietuvos Žurnalistų sąjungos suvažiavimas, kuriame dalyvavo 25 laikraštininkai, dirb. visose trijose vakarinės Vokietijos zonos. Iš jų 41 buvo senųjų žurnalistų, o suvažiavimas tikraisiais nariais priėmė dar 4. Suvažiavimas rimtai apsvaistė visus aktualiusius su laikraštininko darbu susijusius klausimus ir nutarė toliau tęsti Lietuvos Žurnalistų Sąjungos veiklą, rūpintis išleisti vieną gerą visoms zonoms bendrą lietuvišką laikraštį, sudaryti informacijų biurą ir tt. Išrinkta nauja Valdyba, kontrolės komisija ir Garbės teismas.

Suvažiavimo metu buvo atidaryta buv. vokiečių okupacijos metu pagrindžio ir dabartinės spaudos paroda.

Atvyksta Viesbadeno ansamblis

Stp. Sodeikos ir G. Veličkos vadovaujamas Viesbadeno lietuvių ansamblis atvyks į Muncheną. Jisai gegužės 21 ir 22 d. 20 val. Lehgengrino stovykloje parodys G. Veličkos veiklą „Nemunas Zydi“ Bilietai gaunami V bloko raštinėje.

Tas pats ansamblis gegužės 22 d. apie 16 val. (tiksliai valandą bus paskelbta vėliau) Lehgengrino stovyklos salėje dės koncertą Muncheno mieste gyvenantiems lietuviams. Į šį koncertą bilietai bus perdaviami nuo pirmadienio Liet. Tremt. B. Komiteto raštinėje Lamontstr. 21 darbo valandomis.

- Vašingtonas. Britų ministras Morrisonas iš Vašingtono vyks į Ottavą pasitarti maisto klausimais.

- Vašingtonas. Hooveris išvyks į Pietų Amerikos valstybes. Jo kelionės tikslas paskatinti Amerikos valstybes daugiau teikti maisto gaminių badaujantiems kraštams.

- Berlynas. Čia laukiam atvykstant iš Pietų Afrikos gen. Smuts. Jis Berlyne aplankys britų zoną.